

ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURUL KARARLARININ İPTALİ

Anonim şirketlerin genel kurulları tarafından verilen kararların şirket esas sözleşmesine, kanuna ve özellikle dürüstlük kuralına aykırılık teşkil etmesi halinde, bu kararların iptaline yönelik dava açılabilir.

Genel kurul iptal davaları, çoğunluk pay sahiplerinin şirket üzerindeki hakimiyetlerini hukuka ve dürüstlük kuralına aykırı şekilde kullanmalarını engelleme imkanı tanımakta ve bu yönüyle kurumsal yönetim perspektifinden azlık pay sahiplerine şirket içi demokrasinin temini bakımından kritik bir enstrüman olarak hizmet edebilmektedir.

İptal Davasında Usul

Şirketin pay sahipleri, yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyeleri, belirli şartlar altında genel kurul kararlarının iptaline ilişkin dava açma hakkını haizdir. Söz konusu iptal davası şirket aleyhine karar tarihinden itibaren üç ay içinde şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde açılmalıdır. Davada anonim şirketi yönetim kurulu temsil etmekte olup şayet dava heyet olarak yönetim kurulu tarafından açılmışsa, şirkete bir kayyım atanması gerekmektedir.

İptal Davası Açabilecek Kişiler

1. Pay Sahipleri

Türk Ticaret Kanunu dava açabilecek pay sahiplerini; genel kurul toplantısında hazır bulunup olumsuz oy kullanan pay sahipleri ve toplantıya katılımları dikkate alınmaksızın tüm pay sahipleri olarak iki gruba ayırmıştır.

İptal davası açan pay sahiplerinin, pay sahipliği sıfatlarını mahkeme tarafından verilecek karar kesinleşinceye kadar korumaları gerekmektedir.* Nitekim uygulamaya bakıldığında Yargıtay kararlarının da bu yönde olduğu görülmektedir. Bu sebeple, genel kurulda alınan bir karara karşı iptal davası açacak olan pay sahiplerinin dava devam ettiği müddetçe ve mahkeme tarafından kesin bir karar verilinceye kadar paylarının tamamını devretmemeleri, aksi halde iptal davasındaki taraf sıfatlarını kaybedeceklerini göz önünde bulundurmaları gerekmektedir.

1 Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2016-6238/788 sayılı kararı
2 Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2015-12980/6652 sayılı kararı

1.1 Genel Kurulda Hazır Bulunan Pay Sahipleri

Genel kurul toplantısına katılan pay sahipleri, olumsuz oy kullanmaları ve muhalefet şerhlerini tutanağa geçirmeleri koşuluyla iptal davası açabilirler. Muhalefet şerhi toplantıda alınmış kararların bir kısmına karşı tutanağa yazdırılabileceği gibi, ilgili kararların tamamına ilişkin de kaydedtirilebilir.

Bu noktada önem arz eden hususlardan biri; usulüne uygun bir muhalefet şerhi bulunmadığında pay sahibi tarafından açılan iptal davasının mahkemece ön şart yokluğundan reddedilebilecek olmasıdır.[†] Başka bir deyişle, pay sahipleri olumsuz oy kullandıkları kararlara ilişkin muhalefet gerekçelerini içerir dilekçelerini genel kurulda ibraz etmeleri halinde usulüne uygun bir muhalefet şerhinin varlığından bahsedilecek ve bu doğrultuda açacakları iptal davası mahkeme tarafından değerlendirmeye alınacaktır.

1.2 Her İhtimalde Tüm Pay Sahipleri

Genel kurula katılıp katılmadığı ve toplantıda olumsuz oy kullanıp kullanmadığı önem teşkil etmeksizin; i) toplantıya çağrının usulüne göre yapılmadığını, ii) toplantı gündeminin gereği gibi ilan edilmediğini, iii) genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, iv) genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve her halükarda tüm bu sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri, alınan karara karşı iptal davası açabilecektir.

Etki Kuralı

Bir genel kurulu kararı bakımından olumsuz oy kullanarak muhalefet şerhi düşen pay sahibi tarafından açılacak iptal davasında, ileri sürülen aykırılığın ilgili kararın alınmasında etkili olduğunun da ispat edilmesi gerekecektir. Başka bir deyişle, etki kuralı uyarınca, iddia edilen aykırılık olmasaydı, ilgili kararın genel kurul tarafından alınamayacak olması halinde, kararın iptali talep edilebilecektir.

Türk mahkemeleri bugüne kadarki ağırlıklı içtihatlar doğrultusunda, etki kuralını toplantı ve karar nisaplarına dayalı olarak uygulamaktadır. Örnek vermek gerekirse; iptal davası açan pay sahibinin toplantıya katılımı engellenmeseydi ve sahip olduğu oy hakları iptali istenen kararı değiştirmeye yetecek oranda olsaydı mahkeme tarafından karar üzerinde etkinin mevcut olduğu kabul edilecekti. Fakat pay sahibinin oy adedi ya da oranı ilgili kararı değiştirmek için yeterli değilse, mahkeme, söz konusu pay sahibinin toplantıya katılmamasının karar üzerinde bir etkisi olmadığına kanaat getirmektedir.

Yargıtay bir kararında, şirketteki payları sermayenin %50'sini temsil eden davacı pay sahiplerinin eğer toplantıya katılsalardı alınacak kararlara etki edebilecek olmaları ve çağrıdaki usulsüzlüğün dürüstlük kuralına aykırılık oluşturduğu gerekçeleriyle davanın kabulüne karar vermiştir.[‡] Dolayısıyla her bir durum özelinde, ilgili pay sahiplerinin oy hakları ve gerekli karar nisapları göz önünde bulundurularak etki kuralı ışığında değerlendirme yapılması önem arz etmektedir. Uygulamada, pay oranı düşük olan birden fazla pay sahibinin birlikte hareket ederek söz konusu davaları ikame etmeleri ise, etki kuralı

³ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2016-12892/6231 sayılı kararı

⁴ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2016-7058/1185 sayılı kararı

sebebiyle tek başına başarıya ulaşma şansı bulunmayan bir pay sahibi tarafından önemle değerlendirilmesi gereken alternatif bir yol olarak karşımıza çıkabilir.

Türk mahkemeleri tarafından, etki kuralının, sadece yukarıda açıklandığı şekilde oy adetleri temel alınarak yapılan bir değerlendirmeye sınırlı tutulması ise doktrinde eleştirilen bir yaklaşımdır. Zira, oy adetleri az olduğu için oylamada etkili olmadıkları düşünülen azlık pay sahiplerinin sunacağı bilgi ve belgelerin, toplantıdaki diğer pay sahiplerinin vereceği oyları etkileme olasılığı da göz ardı edilmemelidir.

2. Yönetim Kurulu

Yönetim kurulu, yönetim ve temsil organı sıfatıyla herhangi bir şarta bağlı olmaksızın genel kurul kararlarının iptaline yönelik dava açabilir.

3. Yönetim Kurulu Üyeleri

Genel kurulda alınan bir kararın yerine getirilmesi, yönetim kurulu üyelerinin şahsi sorumluluğuna sebep olarsa, bu takdirde her bir yönetim kurulu üyesi de ilgili kararın iptaline yönelik dava açabilecektir.

Sonuç

Netice itibariyle anonim şirket pay sahipleri tarafından açılan genel kurul kararlarının iptali davalarının dayanakları sınırlı sayıdadır. Bu kapsamda, toplantıya iştirak eden pay sahibi tarafından açılan iptal davasında usulüne uygun muhalefet şerhinin toplantı tutanağına geçirilmiş olması ve her ihtimalde pay sahiplerinin belli başlı aykırılıklara dayanarak dava açmaları halinde, iddia konusu aykırılığın etkisiyle kararın alındığını ispat etmeleri davada başarıya ulaşabilmeleri bakımından önem arz etmektedir.

Pay sahiplerinin açtıkları davada başarıya ulaşmaları ihtimalinde, genel kurul kararının iptaline yönelik mahkeme kararı kesinleştikten sonra tüm pay sahipleri bakımından hüküm ifade edecek ve genel kurul kararı geçmişe etkili olarak mahkemenin verdiği karar tarihinden itibaren ortadan kalkacaktır.

Pay sahiplerinin şirket içi menfaatlerinin temini bakımından önemli bir enstrüman olan bu davalar bakımından, bahsi geçen ilkeler ve Yargıtay kararları doğrultusunda genel kurul toplantılarına iştirak edilerek gerekli ön planlamanın yapılması bu davaların başarıya ulaşmasında kritik rol oynayabilecektir.

İletişim

Ömer Faruk Çıkın
Ortak Avukat
M+90 533 696 43 42
faruk.cikin@acgaal.com

Nazlıcan Uça
Avukat
M+90 553 2496849
nazlican.uca@acgaal.com

www.acgaal.com

A/C/G